

SNO Rødberg
lars-inge.enerstvedt@dirnat.no

SNO Skinnarbu
knut.nylend@dirnat.no
morten.elgaaen@dirnat.no

SNO Eidfjord
sverre.tveiten@dirnat.no

Villrein og ferdsel

Utarbeidet av Nordisk Naturskule Eidfjord
Foto: Jon Erling Skåtán og Esben Bø

Villreinfjellene – vårt felles ansvar!

Villreinen er verdensborgeren som ble nordboer. I Frankrike er det oppdaget 30 000 år gamle hulemalerier som viser at vår villrein en gang levde i store deler av Europa sammen med hulebjørner, urokser og mammuter. Da isen trakk seg tilbake for 10-12000 år siden, kom villreinen, og etter hvert menneskene, til det vi i dag kjenner som Norge. Vårt land huser i dag Europas siste villreinstamme, hvilket gir Norge et spesielt ansvar for å sikre artens overlevelse.

Villreinen har en annen arealbruk enn våre andre hjorteviltarter. Den er nomadisk, og beveger seg over store områder for å finne det optimale beitet. Om vinteren tærer den på opplagsnæring fra sommeren og spiser hovedsakelig lav som den finner i områder med lite snø i høgfjellet. Gjennom årtusener er villreinen tilpasset et liv i dette tøffe klimaet. Pelsen har hule hår som gir glimrende beskyttelse mot vær og vind.

Om våren og sommeren følger villreinen snøsmeltingen, ofte mot lavereliggende områder. På denne tiden lever den av urter og frodige vekster som gir verdifull opplagsnæring til vinteren. Villreinen opptre i flokk. Dette anses å være et godt forsvar mot rovdyr. Samtidig vil forstyrrelser påvirke et stort antall dyr.

Villreinen og menneskelig aktivitet

Villreinen har gjennom tusenvis av år blitt jaktet og fangstet av mennesker. Ikke overraskende har dyra derfor utviklet en stor grad av skyhet ovenfor oss, også utenom vår tids regulerte jakttider. Menneskelig forstyrrelse i fjellet, eller spor av dette kan føre til flukttrespons eller at reinen unngår viktige beiteområder. Gjennom vår tilstedeværelse, og våre arealinngrep, spiser vi altså av villreinens frisoner. Forskning viser at menneskelig ferdsel kan påvirke reinens overlevelsessevne.

Det er flott at stadig flere mennesker ønsker å benytte seg av de muligheter som finnes i fjellheimen, både gjennom tradisjonelt friluftsliv, hundekjøring eller ”nye” aktiviteter som frikjøring, paragliding og kiting. Det mest kritiske for villreinen er ikke enkelte episoder av forstyrrelse. Det er den totale mengden av forstyrrelser som kan få reinen til å slutte å bruke viktige områder. Vi som bruker naturen må derfor tilstrebe å forstyrre reinen minst mulig!

Hva kan du gjøre?

Du og din aktivitet vil, i noen tilfeller, kunne påvirke reinen lenge før du ser den, eller også uten at du ser den. Før du drar på tur utenom merkede stier i villreinområder, anbefales det at du eller gruppas turlleder tar kontakt med oppsynet eller andre lokalkjente for å få råd om hvor du kan legge ruta. Ved å utvise forsiktighet i disse områdene, vil reinen få mest mulig ro.

- Bruk kikkerten flittig!
- Dersom du oppdager villrein:
Trek deg rolig tilbake den veien du kom fra.
Forsøk om mulig å unngå at dyra ”får vær” av deg.
Prøv å unngå å bevege deg i siluett.
- Ta gjerne med hunden på tur, men husk og hold den i bånd.
- Dersom du må forstyrre reinen for å ta bilde er det bedre å kjøpe postkort.

